

De Levende Natuur,

TIJDSCHRIFT VOOR NATUURLIEFHEBBERS,

ONDER REDACTIE VAN

E. HEIMANS, J. JASPERS JR. EN JAC. P. THIJSSE.

VIERDE JAARGANG

Met 2 gekleurde platen en circa 200 oorspronkelijke illustraties.

UITGAVE VAN W. VERSLUYS, TE AMSTERDAM.

1900.

MIJN HAGEDISSEN.

Daar ik reeds meermalen van kennissen, die een terrarium bezitten en daarin hagedissen houden, gehoord heb, dat het hun nog nooit gelukt is, er jongen van te krijgen, moet ik u toch eens vertellen, hoe voorspoedig het met mijne fokkerij gegaan is.

Eenigen tijd na Pinksteren ving ik op eene wandeling door de duinen achter Duin en Dal eenige prachtige hagedissen. Hoe zou ik ze echter huisvesten, daar ik nog geen terrarium bezat? Daar dacht ik niet lang over na. Bij den kruidenier had ik spoedig eene kist gekocht, ongeveer 50 cM. lang, 40 breed en 25 hoog. Nadat ik een van de zijden uitgezaagd en door eene glasplaat vervangen had, was mijn terrarium bijna klaar. Nu hing ik de plantenbus over den schouder en ging naar den Hout, om ze daar met aarde en moszoden te vullen. Toen ik dien tocht een paar malen gedaan had en in 't hoekje van mijne kist een potje met een aardig klimopplantje gezet had, kon ik mijn' beestjes, die zoolang in een kartonnen doos gehuisvest waren, eene betere verblijfplaats aanbieden. Nog voorzag ik ze van een bakje met water en nu mochten ze tevreden zijn. Of ze echter hunne vrijheid misten?

Al wierp ik hun de lekkerste wormen of rupsen voor, zij bleven treurig in een hoekje zitten en keken er niet naar om. Maar, de honger is een scherp zwaard. Vóór de eerste week om was, vochten zij om de wormen, die ik in het terrarium wierp. Bij den dag werden zij levendiger en begonnen hare velletjes meer te spannen. Zij hadden ook niet te klagen over de verzorging: elken morgen en middag, als ik uit school kwam, nam ik een kwartiertje, om ze te voeren. En hadden zij eindelijk genoeg, dan gingen ze in een hoekje liggen, om zich te koesteren in het zonnetje. Daar mijne kamer op het Westen ligt, konden zij alleen in de avonduurtjes van de warmte genieten.

Maar soms was het er toch zoo warm, dat het bovenglas nat werd. Dat scheen hun evenwel niet te hinderen; zij hadden het heerlijk. Na eenige weken waren zij reeds zoo gewend, dat zij een worm of eene vlieg uit mijne hand aannamen. Daar zond m'n broer uit Nijmegen me op eenen keer een stuk of wat er bij, zoodat mijne hagedissenfamilie tot 10 stuks was aangegroeid. Al gauw bemerkte ik, dat eenige van mijn diertjes eiertjes bij zich hadden en daar dat alle bruine hagedissen waren, besloot ik, mogelijk wat voorbarig, dat de groene mannetjes waren. Op zekeren morgen vond ik in een hoekje van het terrarium 5 geelwitte eiertjes, ongeveer ter grootte van een meezeneitje. Zij waren ovaal-rond, zonder een

stomp en een spits eind, zooals kippeneieren hebben, terwijl de schaal, evenals van een windei, zacht was. Eerst liet ik ze liggen, maar toen ik 's middags eene hagedis zag, die een der eiertjes in den bek nam, blijkbaar om dat bij haar middagmaal te nuttigen, achtte ik ze er niet meer veilig. Ik nam een glas met zand en legde ze daar boven op, waarna ik het glas in de voorkamer in de zon zette, in de hoop, dat deze ze zou uitbroeden. Maar och hé, na eenige dagen waren ze geheel verschrompeld en hard, zoodat ik ze moest wegwerpen. Nu besloot ik de andere eiertjes, zoo ik er nog mocht krijgen, maar te laten, waar het den hagedissen believen zou ze neer te leggen. Geen enkel vond ik echter meer boven op 't zand.

Half Juli begon de vacantie en ik nam al mijne hagedissen mee in de plantenbus, nadat ik eerst de kist onderzocht en een 15 tal eiertjes gevonden had, die ik weer, ongeveer 1 d.M. diep, onder het zand stopte. Waarom ik ze niet mee nam? Ik was bevreesd, dat ze in m'n plantenbus niet goed zouden overkomen.

Mijne diertjes kregen het onderwijl veel beter in de vacantie. Den geheelen dag kon ik ze in de zon zetten en hen voorzien van rupsen, torren, spinnen, koolwitjes, etc. Al wat maar leefde en niet te groot voor hen was, slikten ze naar binnen. Na 6 weken was hun goed leventje echter om en moesten ze weer in de plantenbus mee naar Haarlem. Voordat ik ze in hun oud terrarium deed, keek ik eerst eens naar de eitjes. Tot mijne verwondering bleken ze nog goed en zelfs grooter geworden te zijn, terwijl enkele met een rood aartje geteekend waren. Ondertusschen beter ingelicht, nam ik een kistje met wit zand en legde de eitjes er in, zóó, dat ze maar even bedekt waren, waarna ik er nog wat los mos op deed. Dat alles hield ik nu een weinig vochtig en zette het zooveel mogelijk in de zon. En zie, op een Zondagmorgen, 10 September, lagen op 't zand in 't kistje twee kleine hagedisjes. Het eene was al geheel uit het eitje gekropen en had eene lengte van ± 4 cM. De teekening van de huid was als die van oude hagedissen, alleen minder duidelijk, op den rug donkerbruine naast lichtbruine streepen met regelmatige rijen van lichter stipjes, terwijl de buikzijde geel-glinsterend was. Het met plaatjes bedekte kopje, dat, van boven gezien, ongeveer den vorm had van een vierkant met een gelijkbeenigen driehoek er op, had aan weerskanten een klein zwart oogje, zoo groot als een speldeknop. Even achter de oogjes zaten nog twee zwarte plekjes, de gehooropeningen.

Dit kon ik niet zoo goed opmerken bij 't andere beestje, want dit liet alleen nog maar zijn kopje en zijne beide voorpootjes zien en rolde met de eierschaal aan 't achterlijf rond, allerlei pogingen aanwendende, zich geheel in de wereld te vertoonen. „Wacht,” dacht ik, „ik zal jullie eerst maar eens in 't zonnetje zetten, dat zal goed voor je zijn” en ik bracht mijne kleintjes naar de voorkamer. Of het echter wel goed voor hen was? Door de warmte werd het eitje, dat er nu net als eene droge zeemen lap uitzag, hard en nu kon onze eene vriend er heelemaal niet uitkomen. Wat nu gedaan? Ik nam een kopje met lauw water en hield hem daarin, zóóver, dat alleen het eitje nat en week werd. Daarna nam ik eene schaar ter hand, knipte de vliezige schaal heel voorzichtig stuk en haalde het kleine diertje er uit. Nu zouden ze misschien wel wat willen gebruiken, meende ik, en ik nam een stukje van het kleinste wormpje, dat ik vinden kon. Dit hield ik nu de een, dan de ander voor den bek en wanneer ze dezen maar even openden, beproefde ik het er in te krijgen. Telkens echter te vergeefs. 't Was maar goed, dat het Zondagmorgen was, want het kostte me veel tijd.

Toen mijn geduld op was, zette ik het kistje met de beide beestjes in mijn nieuw terrarium, dat tot nog toe onbewoond was gebleven, en ik begon te werken. 't Wilde echter niet vlotten. Telkens moest ik eens gaan zien, hoe de kleintjes het maakten. Dat ging niet bijzonder best. De een was wel levendig genoeg, maar de ander bleef stil liggen. Lang leefde hij niet meer: na een half uurtje kon ik hem al dood weghalen. Nu was al mijne hoop op de overgeblevene gevestigd, op dat beweeglijke bruine diertje. Den volgenden morgen werd ik echter verrast, ik zag dat mijn kleine

vriend een makkertje had gekregen, ik mocht wel zeggen een lotgenoot, want zij schenen het in hun verblijf niet naar den zin te hebben, te oordeelen naar de pogingen, die zij aanwendden, om tegen den glazen wand op te klimmen. Wat keken ze wijs uit die kleine oogjes en wat rolden zij vlug weg, wanneer ik ze even met den vinger aanraakte! Na een paar dagen waren er al weer eenige bijgekomen en zoo ging dat met tusschenpoozen door, zoodat ik nu een tiental van die aardige beestjes heb.

Maar... nog altijd zie ik ze niet eten, waar moet dat naar toe? Wel leppen zij soms met hun klein gespleten tongetje wat water op uit het bakje, dat ik hun gegeven heb, doch de wormpjes en kleine mugjes, die ik met het grootste geduld ving, laten zij onaangeroerd. Als ik bladluizen machtig kan worden, zal ik die opdisschen, en baat dit niet, dan blijft me slechts de hoop over, dat zij zonder voedsel den winterslaap ingaan.

Voordat ik eindig, moet ik u nog vertellen, wat ik verleden week tot mijn grooten schrik zag. Eene van de oude hagedissen, die niet goed in orde was, had ik bij de kleinen gedaan. Ik was even de kamer uitgegaan en kwam na een klein poosje weer terug. En wat zag ik? Daar zat me de oude met een van de jongen in haar bek en scheen van plan het spartelende beestje op te peuzelen. Ik ontnam haar de prooi en deed haar fluks bij haar oude kameraden. Gelukkig kwam de kleine weer bij en heeft nu alleen nog eene blauwe striem onder haar bek, als eene herinnering aan 't groote gevaar, waaruit zij gered is.

Daar was ik nog net op tijd bij geweest!

Haarlem, Oct. '99.

W. P. BROEKHUIJSEN,
Rijkskweekeling.

Vier dagen in een dorado.

(*Vervolg van blz. 202.*)

Wonderlijk is 't, dat 't water van 't beekje een kwartier lager bij 't watervalletje zoo zuiver en helder en bij 't drinken geheel smakeloos is. Een enkele kikker (*arvalis* natuurlijk ook) en eenige tegen den stroom inschietende stekelbaarsjes is alles, wat ge in 't kristalheldere water ontwaart, terwijl toch de oorsprong een modderige, kroosrijke poel vol salamanders is.

Toch raken deze laatste wel eens buiten hun verblijf in 't schoone dal, want onze hospita verzekerde ons, dat ze „die beesten, die ik had meegebracht,

al dikwijls had doodgeslagen in den kelder“, en hoewel zulks met recht door mij betwijfeld werd, staat 't dus vast, dat vooral zomers, (wanneer 't poeltje misschien uitdroogt of zeer waterarm is) de beestjes wel eens hun' neus in de buitenwereld steken. De twee hagedissen komen in de heuvelachtige bosschen voor. Ook verzekerde mij een oude boer, wel eens bij 't maaien „heele groote hagedissen, maar dan wat anders en zwart met geel“ gevonden te hebben, hoewel lang zoo vaak niet als de gewone. Dat waren natuurlijk landsalamanders. Hazelwormen,